

FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBA
PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

KORUPCIJOS APRAIŠKOS TARNYBOJE: KODĖL TAI SVARBU NE TIK „ANT POPIERIAUS“?

Daina Mažeikienė

Imuniteto ir kontrolės skyrius

Tomas Šiuškus

Valdymo organizavimo skyrius

**TRUMPAI:
TARNYBOS
BENDRUOMENĖS
APKLAUSA**

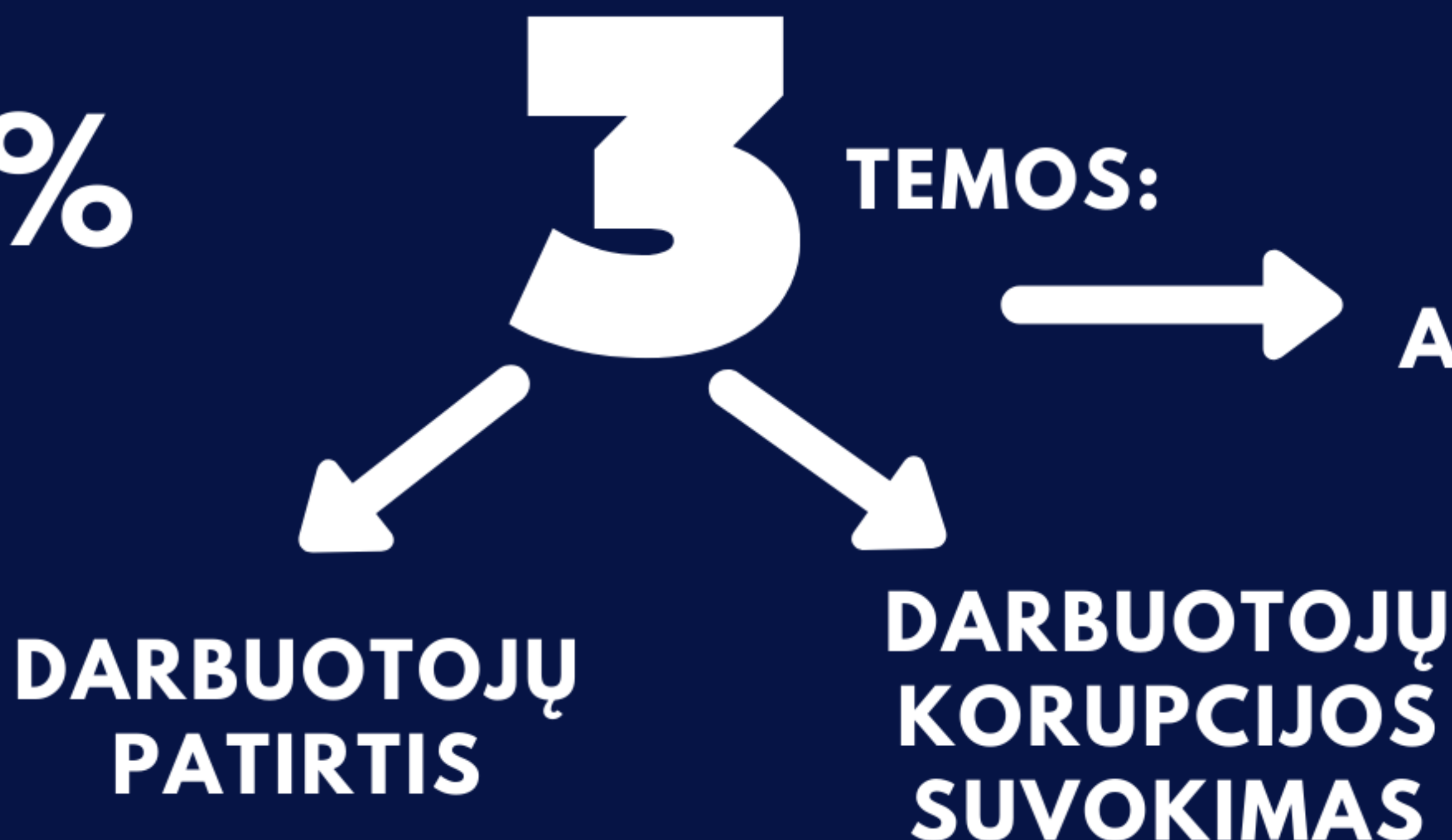
**APIE
APKLAUSĄ –
TRUMPAI:**

29 KLAUSIMAI

9 DARBO DIENOS
ATSAKYMAMS

70,2%

TIEK ATSAKĖ
Į KLAUSIMUS

DARBUOTOJŲ
PATIRTIS

DARBUOTOJŲ
KORUPCIJOS
SUVOKIMAS

DARBUOTOJŲ
ANTI-KORUPCINIS
POTENCIALAS

TRUMPAL: ESMINIAI FAKTAI

KODĖL BUVO ATLIEKAMA APKLAUSA?

1

RŪPI BENDRAS
POŽIŪRIS Į
KORUPCIJĄ

KAIP
TARNYBOJE
PLAČIAI
PAPLITĘS
KORUPCIJOS
REIŠKINYS

2

?

3

KOKS DARBUOTOJŲ
SANTYKIS SU KORUPCINIO
POBŪDŽIO APRAIŠKOMIS

... IR ČIA
PRASIDEDA
ĮDOMYBĖS

**DARBO TRUKMĒ
IR
ATLYGINIMAS**

TRUMPAI: DARBO STAŽAS IR GAUNAMAS ATLYGINIMAS

70%

DIRBA VALSTYBĖS TARNYBOJE
(ARBA FNTT) BENT 10 METŲ

BENT 7 IŠ 10 DARBUOTOJŲ
TURĖTŲ SUPRASTI IR ŽINOTI,
KAS YRA KORUPCIJA

18,7%

TIEK RESPONDENTŲ
VISIŠKAI TENKINA
GAUNAMAS ATLYGINIMAS

1 IŠ 5 DARBUOTOJŲ
GALIMAI SUSIDURIA SU
FINANSINIAIS SUNKUMAIS

DALIS DARBUOTOJŲ GALI
BŪTI VEIKIAMAI IR SUSIDURTI
SU KORUPCIJOS RIZIKA

Esminiai pastebėjimai

- Tyrime daugiausia dalyvavo respondentai, FNTT arba valstybės tarnyboje dirbantys **bent 10 metų**
- Daroma išvada, kad **didžioji dalis Tarnybos darbuotojų turėtų žinoti ir suprasti**, kas yra korupcija
- Tam tikra dalis (1 iš 5) darbuotojų susiduria su finansiniais sunkumais (netenkina atlyginimas; išlaidos viršija pajamas), dėl ko gali susidurti su didesne korupcijos rizika

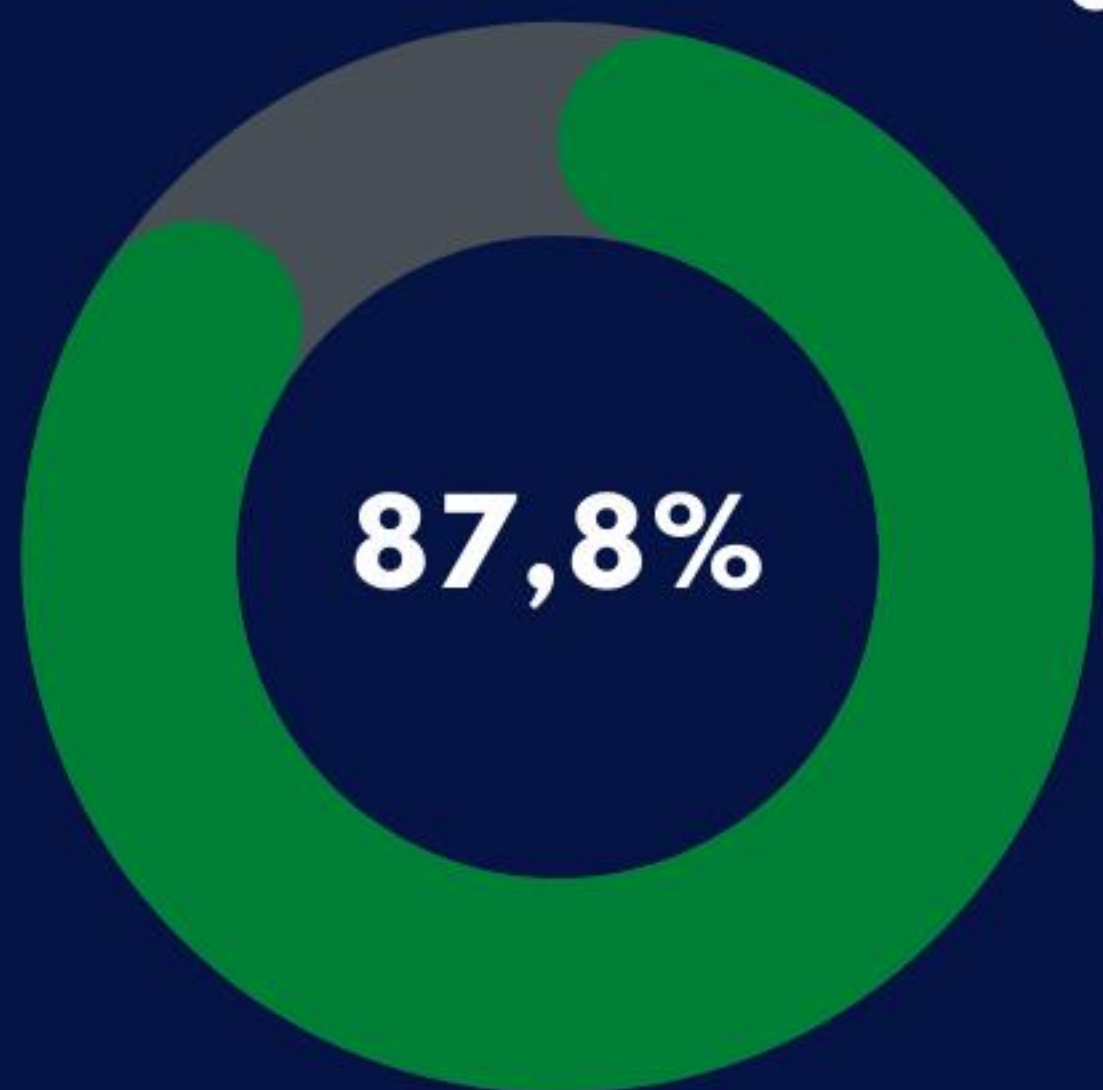

DARBUOTOJŲ KORUPCIJOS SUVOKIMAS

TRUMPAI: KORUPCIJOS SUVOKIMAS, POŽIŪRIS Į PREVENCIJĄ

TIEK TEIGIANČIŲ, KAD
KORUPCIJA YRA BLOGIS IR
KENKIA TARNYBOS VEIKLAI

TIEK RESPONDENTŲ
GIRDĖJO IR DOMISI APIE
PREVENCIJOS PRIEMONES

TAČIAU 2 IŠ 5
DARBUOTOJŲ NEAKTUALI
KORUPCIJOS PREVENCIJA

AR, KUR IR KAIP TARNYBOJE PASIREIŠKIA KORUPCIJA?

KURIOSE TARNYBOS VEIKLOS SRITYSE PASIREIŠKIA KORUPCIJA?

KRIMINALINĖ ŽVALGYBA

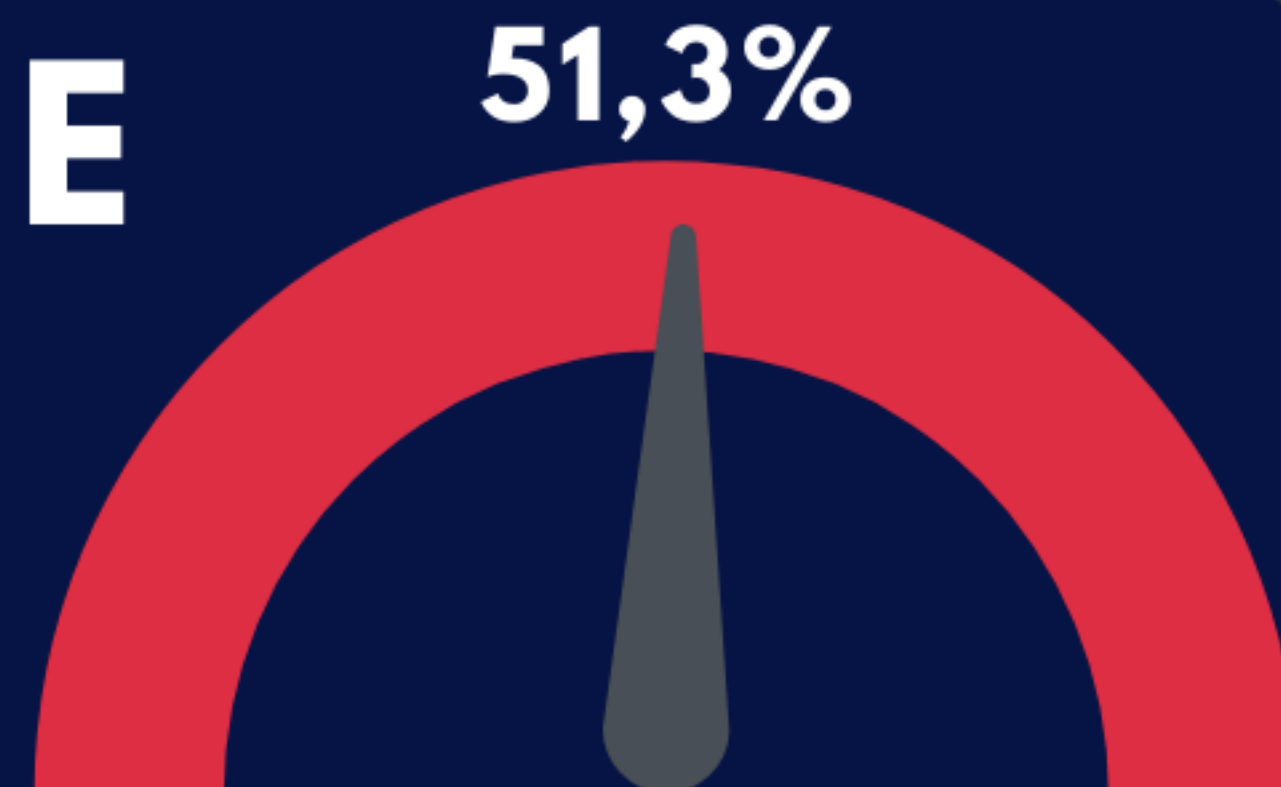
PARAMOS VERTINIMAS
IKITEISMINIAI TYRIMAI

PERSONALO ATRANKOS

PERSONALO VALDYMAS

PASKATINIMŲ, PRIEMOKŲ SKYRIMAS

FINANSŲ VALDYMAS

51,3%

TIEK MANANČIŲ, KAD TARNYBA BENT IŠ DALIES SUSIDURIA SU KORUPCIJA

TIK 1 IŠ 5 TEKO SUSIDURTI SU KORUPCIJOS ATVEJAIS IR/AR RIZIKOS VEIKSNIAIS

Esminiai pastebėjimai

- Tarnybos darbuotojų korupcijos suvokimas – pakankamas (suvokiant, kad korupcija yra problema)
- Tačiau darbuotojai dėl įvairiausių subjektyvių priežasčių neprisideda prie antikorupcinės aplinkos kūrimo
- Nors tik 1 iš 5 yra susidūręs su korupcijos apraiškomis ir/ar rizikos veiksniais, tai suponuoja tam tikrą galimą korupcijos paplitimo mastą
- Labiausiai paplitusiomis korupcijos pasireiškimo formomis įvardijamos **protegavimas** ir **nepotizmas**
- Su didžiausia korupcijos rizika susiduriama **ikiteisminio tyrimo stadijoje, kriminalinėje žvalgyboje** ir **personalo valdyme**

DARBUOTOJŲ PATIRTIS

Dovanos Tarnyboje

GAUNAME DOVANŲ: KĄ DAROME?

**1 IŠ 5 DARBUOTOJŲ NEMANO,
KAD JAUSTŲ NET IR MAŽIAUSIĄ
ĮSIPAREIGOJIMĄ DOVANOTOJUI**

94,3%

**TAIP, DOVANOS PRIĖMIMAS
(VYKDANT PAREIGAS) YRA
DRAUDŽIAMA KORUPCIJOS
APRAIŠKA**

**SITUACIJĄ DAR LABIAU PAGERINS IR DAR DAUGIAU
AIŠKUMO ĮNEŠ PRIIMTA DOVANŲ POLITIKA**

Esminiai pastebėjimai

- (Beveik visi) Tarnybos darbuotojai suvokia, kad dovanos priėmimas vykdant pareigas Tarnyboje už teisėtą veikimą ar neveikimą yra laikoma **draudžiama korupcijos apraiška**
- Tačiau 1 iš 5 respondentų sako, kad nebūtų jokio moralinio įsipareigojimo priėmus dovaną ar kitą atlygį
- Situaciją pagerins ir daugiau aiškumo suteiks priimta **Dovanų politika**

DARBUOTOJŲ PATIRTIS

Kyšiai: nuomonė ir patirtis

KYŠIO GAVIMAS/ĖMIMAS: NUOMONĖ IR PATIRTIS

75,7%

**NIEKADA NESU
DAVĘS (-USI) KYŠIO**

**1 IŠ 6 YRA ŽINOMA APIE
KITŲ DARBUOTOJŲ
KYŠININKAVIMĄ**

90%

**DIRBANT
TARNYBOJE
NEBUVO SIŪLOMAS
KYŠIS**

98,7%

**NESU GAVĘS
(-USI) KYŠIO**

99,1%

**NEIMČIAU KYŠIO, NET
JEI APIE TAI NIEKAS IR
NESUŽINOTŲ**

Esminiai pastebėjimai

- 1 iš 8 respondentų nėra tikras, kad yra davęs ar davusi kyšį, kas suponuoja būtinybę **padėti** darbuotojams **suvokti** „kyšio“ sąvoką
- Kas dešimtas yra susidūręs su kyšio ėmimo ir/ar davimo apraiškomis, todėl **būtina dar proaktyvesnė veikla**
- Nulinę korupcijos toleranciją **trukdo pasiekti įsitikinimai**, kad tik baimė netekti darbo gali atgrasyti nuo kyšio ėmimo
- Tai, kad yra žinoma apie kyšių paėmimo atvejus, tik **dar labiau įpareigoja sustiprinti antikorpucinį švietimą**

DARBUOTOJŲ ANTI-KORUPCINIŠ POTENCIALAS

Ar praneštum apie korupcijos apraiškas?

PRANEŠIMAI APIE KORUPCIJOS APRAIŠKAS (I)

PRANEŠČIAU APIE
KORUPCIJOS ATVEJĮ

TAIP

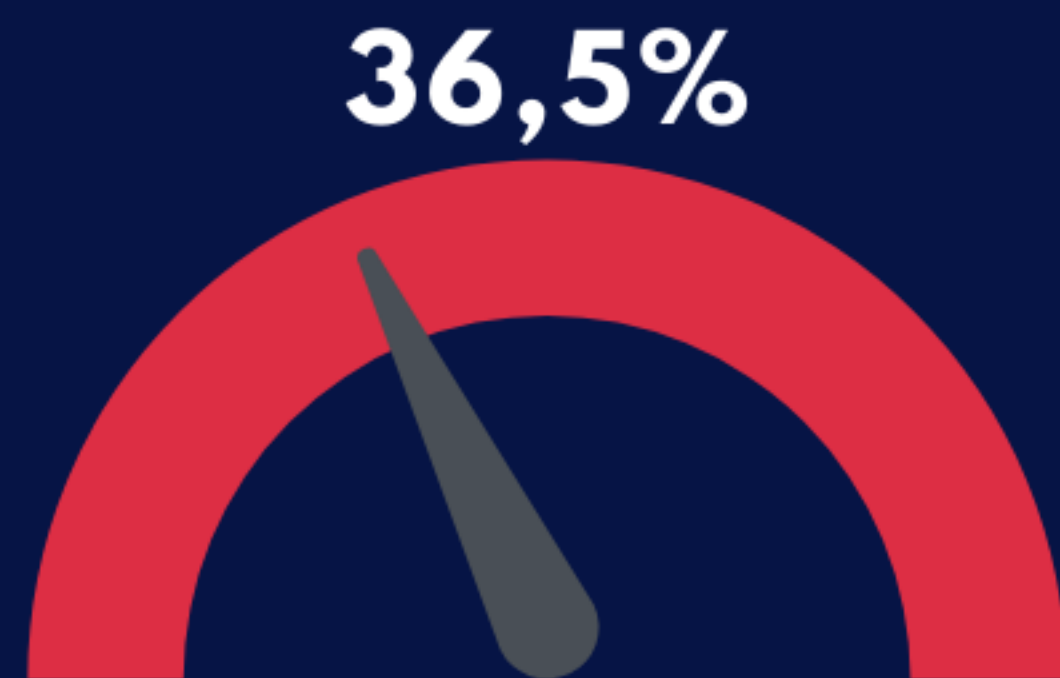

NE

NEŽINAU

TINKAMAI
SKATINAMA
PRANEŠTI APIE
GALIMĄ
KORUPCIJĄ

NEPRANEŠČIAU APIE KORUPCIJOS
TARNYBOJE ATVEJUS, NES...

VADOVAMS
NEĮDOMU

NESIJAUTI SAUGUS
PRANEŠDAMAS

SUSIDOROJIMAS,
MOBINGAS,
TAKOMAS

NESU ĮSITIKINĘS,
KAD TAI –

KORUPCIJA
PRANEŠĖJAI NUKENČIA
SKAUDŽIAUSIAI

NIEKAS
NENUBAUS
KORUPCININKŲ

NESILAIKOMA PRINCIPO
„BŪTINA ŽINOTI“

Esminiai pastebėjimai

- Tik **2 iš 3** darbuotojų praneštų apie Tarnyboje pastebėtus korupcijos atvejus
- Likęs trečdalis parodo, kad dalies darbuotojų sąmoningumas kovai su korupcija **nėra pakankamas**
- **Kyšio, kaip sąvokos, suvokimo problema ir baimė dėl pakenkimo sau** – pagrindinės priežastys, kodėl vengiama (arba būtų vengiama) pranešti apie korupcijos Tarnyboje atvejus

PRANEŠIMAI APIE KORUPCIJOS APRAIŠKAS (II)

KAM PRANEŠČIAU APIE
KORUPCIJOS TARNYBOJE ATVEJĮ?

VADOVAMS 49,8%

KOLEGAI 13,9%

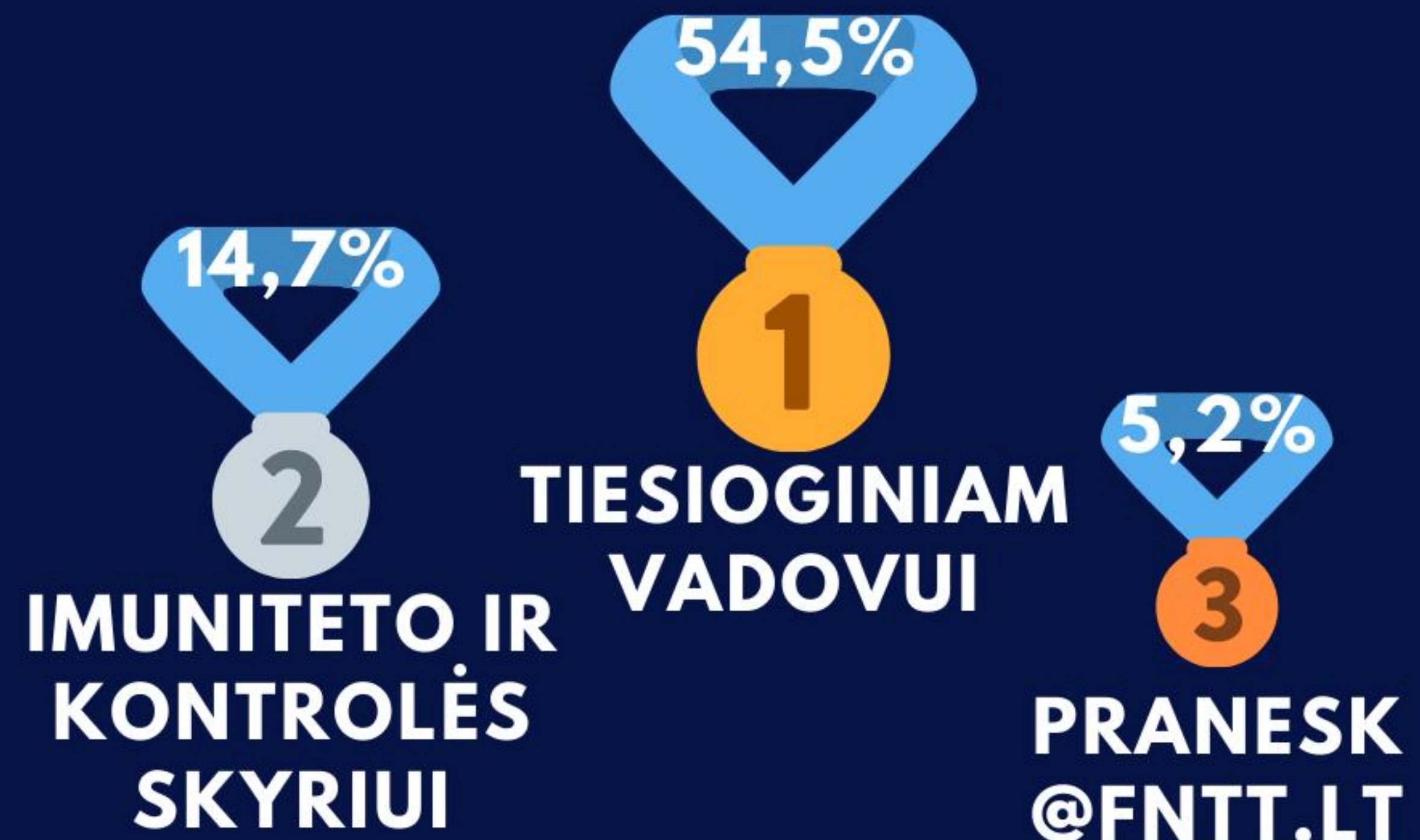
KITAI INSTITUCIJAI 13%

ŠEIMOS NARIAMS 9,6%

ARTIMAM DRAUGUI 5,3%

NEPRANEŠČIAU NIEKAM 8,4%

KAM PIRMIAUSIA PRANEŠČIAU APIE
KORUPCIJOS TARNYBOJE ATVEJĮ?

Esminiai pastebėjimai

- **Kas dvyliktas** atsiduria rizikos korupcijai kilti zonoje, nes apie korupcijos Tarnyboje atvejus **nepraneštų niekam**
- Vis dėlto, darbuotojai apie galimus korupcijos atvejus **pirmiausia praneštų tiesioginiam vadovui**, o tik po to – IKS
- **Būtinai kur kas efektyvesnis darbuotojų įtraukimas** į šį procesą: tik kas trečias mano, kad Tarnyboje tinkamai ir pakankamai skatinama pranešti apie galimas korupcijos apraiškas

DARBUOTOJŲ ANTI-KORUPCINIŠ POTENCIALAS

Kitų korupcijos formų vertinimas

KITOS KORUPCIJOS FORMOS: NEPOTIZMAS

SRITYS, KURIOSE GALIMAI
EGZISTUOJA NEPOTIZMAS

PAAUKŠTINIMAS PAREIGOSE 19,3%

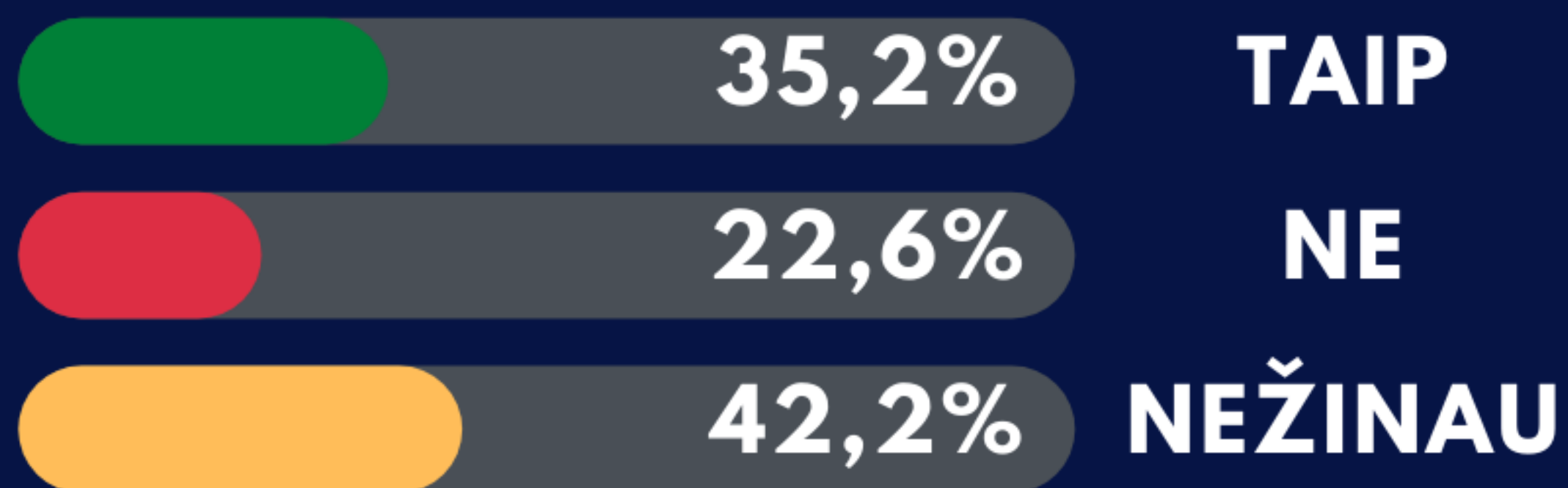
VERTINIMO PROCEDŪROS 19,1%

PRIEMOKŲ SKYRIMAS 18,4%

SKATINIMO SKYRIMAS 16,7%

KITA 26,5%

TARNYBOJE EGZISTUOJA IR
YRA PAPLITĘS NEPOTIZMAS

PADALINIŲ DARBO
ORGANIZAVIMAS

IKITEISMINIUOSE
TYRIMUOSE

PRIĖMIMAS Į
DARBĄ

UŽDUOČIŲ
SKYRIMAS

SKIRIANT Į
AUKŠTESNĖS
PAREIGAS

Esminiai pastebėjimai

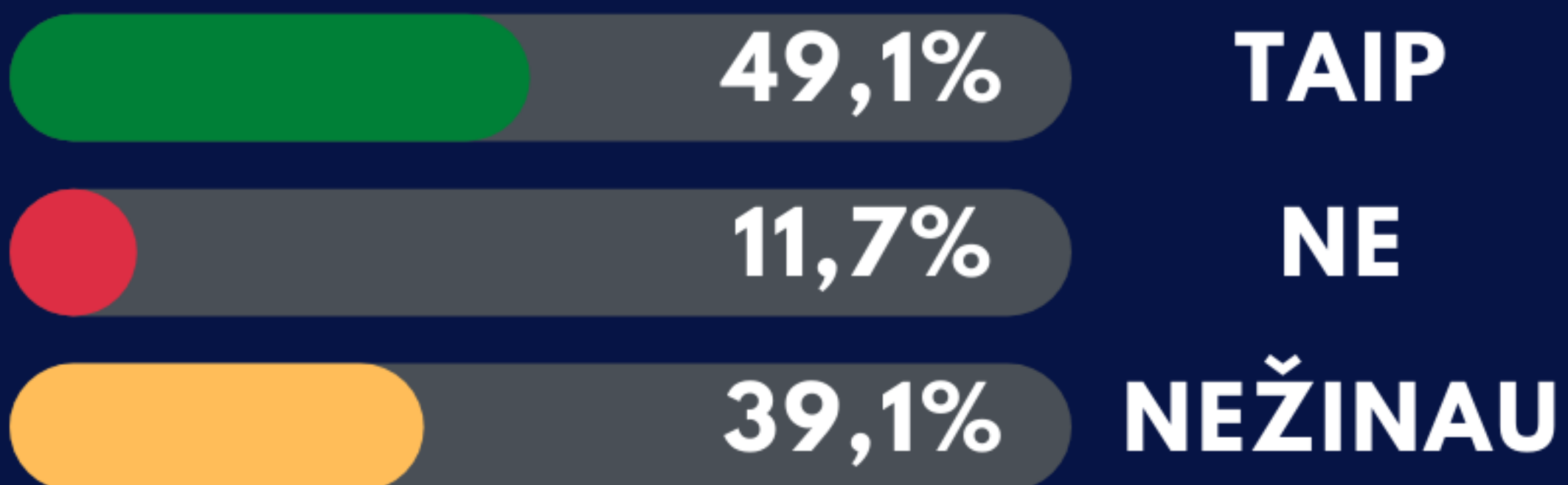
- Tik **kas penktas darbuotojas** mano, kad Tarnyboje **nėra jokių nepotizmo apraiškų** (atmetus tam pritariančius ir neturinčius aiškios nuomonės)
- Aiškios nuomonės neturėjimas gali reikšti formalų požiūrį į antikorpucinės aplinkos kūrimą
- **Nė viena sritis aiškiai neįvardijama** kaip pagrindinė nepotizmo apraiškų oaze
- Manoma, kad nepotizmas **dažniausiai pasireiškia personalo valdyme**: nuo priėmimo į darbą iki paskyrimo aukštesnėse pareigose

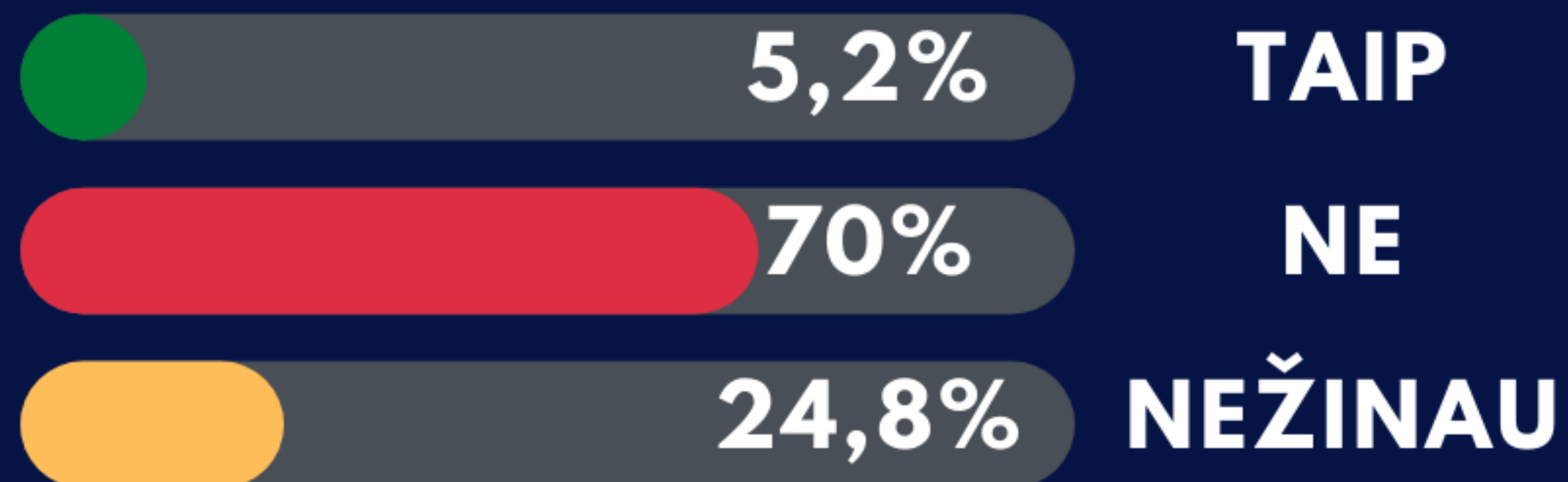

KITOS KORUPCIJOS FORMOS: FAVORITIZMAS IR SEKSIZMAS

TARNYBOJE EGZISTUOJA IR
YRA PAPLITĘS FAVORITIZMAS

TARNYBOJE EGZISTUOJA IR
YRA PAPLITĘS SEKSIZMAS

KYLANTI PROBLEMA:
BŪTINA PATEIKTI IŠSAMESNĮ
ABIEJŲ SĄVOKŲ IŠAIŠKINIMĄ,
YPAČ – FAVORITIZMO

Esminiai pastebėjimai

- **Beveik pusė** respondentų mano, kad Tarnyboje **yra paplitęs ar bent jau toleruojamas favoritizmas**
- Vis dėlto, **2 iš 5** respondentų **neturi aiškios nuomonės** šiuo klausimu – tikėtina, jog **ne visiškai aiški favoritizmo sąvoka**
- Kur kas geresnė situacija vertinant seksizmo apraiškas: jų Tarnyboje nemato **7 iš 10 apklaustųjų**
- Kita vertus, **ketvirtadalis darbuotojų neišreiškė konkrečios nuomonės** šiuo klausimu

TRUMPAI: IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

IŠVADOS

1. Nors manoma, kad didžioji dalis Tarnybos darbuotojų turėtų suprasti ir žinoti, kas yra korupcija bei kokios galimos jos apraiškos, pastebimi tam tikri pasyvumo, abejingumo požymiai
2. Pakankamai ryški dalis darbuotojų GALI susidurti su padidėjusia korupcijos rizika
3. Abejingumas, baimė ir nežinojimas – pagrindinės kliūtys stiprinant antikorupcinę aplinką

PASIŪLYMAI

1. Stiprinti antikorupcinį darbuotojų švietimą
2. Kurti efektyvų grįžtamąjį ryšį tarp IKS ir padalinių bei jų darbuotojų
3. Organizuoti reguliarias panašaus pobūdžio anonimines apklausas
4. Padalinių lygmeniu skatinti diskusijas apie korupcijos apraiškas
5. Antikorupcinio švietimo stiprinimui pasitelkti išorinius partnerius, pvz., STT

**LAIKAS JŪSU
KLAUSIMAMŠ**

FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ TYRIMO TARNYBA
PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

AČIŪ UŽ DĖMESĮ